

KRZYSZTOF BORKOWSKI
KS. DARIUSZ BROZIO

SYMPOZJUM
„POLSKA I LITWA –
DUCHOWE DZIEDZICTWO W EUROPIE”

W dniach 19-20 listopada 2004 r. W Katolickim Uniwersytecie Lubelskim odbyło się w ramach XXIX Dni Duchowości międzynarodowe sympozjum: „Polska i Litwa – duchowe dziedzictwo w Europie”, zorganizowane przez Instytut Teologii Duchowości KUL. Sympozjum rozpoczęło się w piątek (19 listopada) o godz. 9.00. Otwarcia dokonał JM prof. dr hab. Stanisław Wilk SDB, rektor KUL, witając uczestników, a zwłaszcza profesorów zaprzyjaźnionego Wydziału Teologii Katolickiej Vytauto Didžiojo Universitete w Kownie (Litwa), Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Warszawa) oraz Papieskiej Akademii Teologicznej (Kraków). Ksiądz Rektor podkreślił m.in. międzynarodowy charakter sympozjum, wyrażając nadzieję, że przyczyni się ono do zacieśnienia współpracy z braćmi z Litwy oraz pozostałych krajów Europy Wschodniej. Następnie głos zabrał ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski, dyrektor Instytutu Teologii Duchowości KUL, witając uczestników sympozjum w imieniu pracowników Instytutu i życząc owocnych obrad. Po oficjalnym otwarciu sympozjum głos zabrał ks. dr hab. Jarosław Maciej Popławski – przewodniczący pierwszej części sympozjum, zapraszając do stołu prezydialnego panią dr Zofię Pałucką oraz ks. prof. dra Vytautasa Steponasa Vaičiūnasa, dziekana Wydziału Teologii Katolickiej Vytauto Didžiojo Universitete w Kownie, a do mównicy – o. prof. dra hab. Antoniego Jozafata Nowaka OFM (KUL).

A. J. Nowak przedstawił wykład pt. „Duchowe korzenie oblicza Europy”, w którym wskazał m.in. na chrześcijański wkład w europejską duchowość (pojęcie osoby, Biblia, wiara i miłość, dowartościowanie kobiety etc.). Wskazując na niepokojące zjawiska prób powrotu do pogańskiej moralności Aten i Rzymu, stwierdził, że Europa bez korzeni chrześcijańskich błąkać się będzie w ślepych zaułku europatów i europatek uprawiających inkwizycję medialną tylko i wyłącznie przeciwko Kościołowi Chrystusa. Stąd chrześcijaństwo winno – konkludował A. J. Nowak – podciągać świat do Ewangelii. Jako drugi prelegent w tej części sympozjum wystąpił ks. prof. dr hab. W. Słomka (KUL) z wykładem pt. „Idea «solidarności» propozycją dla świata w nauczaniu Jana Pawła II” Ks. W. Słomka wyjaśnił najpierw pojęcie i podstawy solidarności międzyludzkiej, określając je jako mocną i trwałą wolę angażowania się na rzecz dobra wspólnego, a następnie wskazał na powszechną powinność ludzkiej solidarności oraz przedstawił polski i europejski rys urzeczywistniania solidarności międzyludzkiej. Jako owoc solidarności prelegent wskazał pokój, ideę solidarności.

uznając za niezwykle twórczą propozycję dla świata, ale tylko w połączeniu z zachowaniem sprawiedliwości i w odniesieniu do miłości – a więc Boga Trójosobowego, który jest Miłością. Całość wykładu oparta była na nauczaniu Jana Pawła II. Podsumowania dokonał ks. J. M. Popławski, zapraszając następnie na piętnastominutową przerwę. Kolejny wykład zatytułowany „Globalistyczna duchowość Europy” wygłosił ks. prof. dr hab. Stanisław Urbański (UKSW, Warszawa). Zwracając uwagę na zagrożenia wynikające ze zjawiska laickiej globalizacji, skupił się jednak przede wszystkim na pozytywnym, chrześcijańskim jej aspekcie, a więc na kształtowaniu globalnych wartości na podstawie globalnej duchowości chrześcijańskiej – duchowości grup zakonnych, duchowości komunii i braterskiej komunii duchowej. Pierwszą sesję symposium zakończył podsumowaniem przewodniczący stołu prezydyjnego J. M. Popławski.

Następnie o 12.15 rozpoczęto celebrację Eucharystii w Kościele Akademickim. Przewodniczył jej i homilię wygłosił ks. prof. dr hab. J. Pałucki, dziekan Wydziału Teologii KUL. Od 13.30 do 14.15 trwała przerwa obiadowa. Kolejnej sesji przewodniczył ks. dr Stanisław Zarzycki SAC, zapraszając do stołu prezydyjnego ks. prof. dra V. S. Vaičiūnasa, prof. A. J. Nowaka OFM oraz Piotra Cubera OFMConv. Jako pierwszy prelegent wystąpił ks. prof. dr hab. Jan Machniak (PAT, Kraków) z wykładem pt. „Europejski wymiar wyobraźni miłosierdzia” Wskazując na miłosierdzie Boga jako na klucz do zrozumienia Boga i człowieka, J. Machniak podkreślił potrzebę praktycznego i bardziej uniwersalnego ukierunkowania chrześcijańskiej doktryny o Bogu Miłosiernym. Kolejny wykład zatytułowany „Litewskie, polskie i łotewskie narodowe praktyki pobożności w kontekście katolickiej kultury w Europie” wygłosił dr hab. Alfonsas Motuzas (Wydział Teologii Katolickiej Vytauto Didžiojo Universitete w Kownie). Omawiając poszczególne praktyki pobożności, A. Motuzas widzi w ich obecności w praktykach religijnych Litwy, Polski i Łotwy odzwierciedlenie spójności historii tych trzech narodów. Wskazuje przy tym zwłaszcza na kult związany z górami Trzech Krzyży, na nabożeństwo Gorzkich żalów, modlitwę i zwyczaj pielgrzymowania, a także na więzi kulturowe. Podsumowania drugiej sesji dokonał S. Zarzycki.

Po piętnastominutowej przerwie przy stole prezydyjnym zasiedli: ks. dr Waldemar Seremak SAC (KUL) – przewodniczący prezydium, ks. prof. dr hab. Jerzy Misiurek (KUL), pani mgr lic. Maria Cocyk oraz ks. prof. dr Romualdus Dulksis (Wydział Teologii Katolickiej Vytauto Didžiojo Universitete w Kownie). Pierwszym prelegentem był ks. J. M. Popławski (KUL), który zaprezentował wykład pt. „Europejskie prądy w polskiej duchowości” Prelegent zasygnalizował najważniejsze elementy, z którymi spotykamy się na gruncie polskiej duchowości w średniowieczu (m.in. zasada tolerancji, tradycja benedyktyńska – nabożeństwo do Krzyża świętego, wymiar maryjny duchowości, duchowość cysterska i klarysek, duchowość dominikańska, kult grobu Bożego), w czasach nowożytnych (modlitewniki, duchowość jezuicka etc.) i w czasach najnowszych. Kolejnym prelegentem był ks. prof. dr hab. Jerzy Misiurek (KUL) z wykładem zatytułowanym „Polski wkład w duchowość europejską” J. Misiurek zwrócił przede wszystkim uwagę na trynitarny, chrystocentryczny i eucharystyczny charakter polskiej duchowości oraz na jej niezwykle istotny wkład

w kształtowanie się kultu Serca Jezusowego oraz kultu Miłosierdzia Bożego, a także pobożności maryjnej. Novum stanowi udowodnienie przez J. Misiurka, że to Polak Feliks Simplex Łącki jako pierwszy użył określenia „życie duchowe”, a nie – jak dotychczas sądzono – A. Saudreau czy A. Paulain. Ostatnim wykładem w pierwszym dniu sympozjum był wykład prof. dra hab. Bogumiła Gacki MIC (UKSW, Lublin–Radom) pt. „Godność osoby i godność narodu” B. Gacka wychodząc od godności osoby (osadzonej w wysoce personalistycznie rozumianej ekonomii zbawienia), przedstawił podstawy dla godności wszystkich narodów, w szczególności odnosząc się do narodów zjednoczonej Europy. Wskazując na zagrożenia – kosmopolityzm i nacjonalizm, prelegent postulował za Janem Pawłem II potrzebę kształtowania postaw świątłych patriotów. Podsumowania trzeciej – ostatniej sesji pierwszego dnia sympozjum dokonał przewodniczący prezydium, ks. W. Seremak.

Drugi dzień sympozjum rozpoczęła o godz. 9.00 celebracja Eucharystii, której przewodniczył i homilię wygłosił ks. prof. dr Vytautas Steponas Vaičiūnas, dziekan Wydziału Teologii Katolickiej Vytauto Didžiojo Universitete w Kownie. Pierwsza sesja rozpoczęła się o godz. 10.00. Przy stole prezydiálním zasiedli ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski (KUL) – przewodniczący prezydium, ks. prof. dr Vytautas Steponas Vaičiūnas, prof. dr hab. Zachariasz Szczepan Jabłoński OSPPE (UKSW, Jasna Góra) oraz ks. mgr Dariusz Brozio. Dwa kolejne wykłady poprowadzili: prof. dr hab. Zachariasz Szczepan Jabłoński OSPPE – „Promieniowanie Jasnej Góry na Europę”, oraz ks. prof. dr Vytautas Steponas Vaičiūnas – „Promieniowanie Ostrej Bramy na Europę” Obaj prelegenci podjęli temat wpływu dwóch szczególnych miejsc kultu, jakimi są Jasna Góra oraz Ostra Brama, na kształtowanie się duchowości i świadomości Europy. Po podsumowaniu przez ks. M. Chmielewskiego i piętnastominutowej przerwie przy stole prezydiálním zasiedli ks. dr Krzysztof Burski SSP (KUL) – przewodniczący prezydium, oraz ks. mgr Jarosław Barta (Słowacja) i ks. mgr Rafał Barciński. Pierwszym prelegentem był ks. prof. dr hab. Andrzej Zwoliński (PAT, Kraków). W wykładzie pt. „Nowe wyzwania dla duchowości” przedstawił szanse i zagrożenia współczesnej duchowości, znajdując dla nich praktyczne odniesienia. Ostatnim prelegentem sympozjum był ks. prof. dr Romualdas Dulskis z wykładem pt. „Nowi litewscy kandydaci do beatyfikacji – co mówią współczesnej Europie” Prelegent omawiając poszczególne sylwetki kandydatów, wskazywał na te ich postawy, które w szczególności domagają się refleksji, a nade wszystko naśladowania na mocy powszechnego powołania do świętości. Ze względu na bardzo trudną sytuację pogodową zrezygnowano z ostatniego punktu programu – to jest dyskusji. Podsumowania sympozjum dokonał ks. prof. dr hab. M. Chmielewski, dziękując wszystkim uczestnikom za przybycie i zapraszając na kolejne sympozjum za rok.